

Izhaja:

10. in 25. vsakoga
mesca.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Dopisi naj se frankujejo.
Rokopisi se ne vračajo.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto III.

V Celovci 10. oktobra 1884.

Št. 19.

Liberalci in kmetje.

Pred volitvami smo v „Miru“ kmetom klicali: „Ne volite liberalcev, oni ne marajo za kmeta.“ Nekteri kmetje so nas res ubogali, posebno slovenski. Nemški kmetje pa so potegnili z liberalci, tako da nismo mogli zmagati ne v Beljaku, ne v Celovcu, ne v Smohoru; samo v Velikovcu smo zmagali. Res je prišlo na naše besede: slovenska poslanca gg. Einšpieler in Muri sta se že v drugi seji potegnila za kmete, pa vsi drugi poslanci so ju pustili na cedilu. Gospod Einšpieler je namreč predlagal:

„Deželni odbor naj poizve, zakaj kmečki stan zmirom bolj propada in nazaj leze, naj poizve, koliko zadolženi so koroški kmetje in zakaj gre toliko kmetij na boben; kako visoke obresti se plačujejo od dolgov, in kako visoke so deželne, šolske in druge doklade. Potem naj deželni odbor skliče poseben zbor, v katerem bi se snidli nekteri deželni poslanci, nekteri udje kmetijske družbe in nekaj zaupnih mož kmečkega stanú, pa tudi zastopniki visoke vlade, da se posvetujejo, kako bi se dalo kmetom pomagati in zboljšati njih stanje. Kar bodo ti možje spoznali za dobro, to naj pride pred deželni zbor, da se naredijo take postave, kakoršne bi bile za kmeta najboljše.“

Kdor ima količkaj možganov v glavi, mora spoznati, da se kmetom res slaba godi, in da bi bilo res potrebno, da bi se sklicali razumni možje, ki bi se posvetovali, kako kmetu pomagati. Vsak bi mislil, da so ta predlog z veseljem podpirali vsi poslanci, ki so bili pred volitvami polni sladkih obljub. In to tem bolj, ker sta tako g. dež. predsednik kakor tudi g. dež. glavar povdarjala v svojih začetnih govorih, da bo treba skrbeti za blagostanje ljudstva in dežele. Pa kaj se zgodi? Glasovala sta za ta predlog, tedaj za kmete, samo dva poslanca, namreč Slovenca prof. Einšpieler in Muri. Vsi drugi so obsedeli in s tem pokazali, da jim je malo mar za kmeta. V seji so bili vsi poslanci razun Schnableggerja, in za kmete sta se potegnili samo dva! Obsedel je dr. Seebacher iz Vetrinja in Tržki Lax; obsedel je dr. Abuja, obsedeli so Oraš, Tengg, Nischelwitzer in vsi drugi poslanci kmečkih občin! Tudi „konservativni“ (?) Nemeč Pongrac je obsedel! Če še poslanci kmečkih občin ne glasujejo za kmeta, potem se ne moremo čuditi mestnim poslancem, ako se ne zmenijo za kmečke potrebe.

Pa kmetom se godi čisto prav. Naj jim kdo še tako trobi v ušesa, da nikar voliti liberalca! oni ga vender spet volijo. Slovenci v Velikovškem

okraji so bili pametni in so nas ubogali; zato imajo zdaj pa tudi dva čvrsta poslanca, katerih so lahko veseli. Kmalo bo vsa Koroška dežela gledala v podjunsko dolino in govorila: „Zakaj nismo še mi tako volili, kakor v Velikovcu?!“ V resnici jim sme žal biti; saj se je zdaj očitno pokazalo, kateri poslanci so za kmeta in kateri ne.

Po vseh deželah se brigajo za kmečki stan in mu skušajo pomagati. Tako so se o kmečkih težavah in potrebah na drobno posvetovali na Tirolskem, Predarelskem in Solnograškem, na Kranjskem in gornjem Avstrijskem. Spisali so cele bukve o tej stvari. Na Koroškem pa še slišati nočejo, da kmeta kaj boli.

Tukaj mislijo, da je v tem vsa sreča, če človek nekaj nemško zna in se norčuje iz sv. vere. Prišel bo pa dan, ko se bojo Korošci britko kesali, da niso poslušali svojih dobrih prijateljev, ki so jih svarili pred liberalnimi nauki. Koroški kmet je že zdaj tak siromak, da komaj izhaja. Kaj pa, če bi se Bog razjezil in nam poslal kako sabo letino? Potem bodo še radi v cerkev hodili, pa ne ve se, ali bo Bog njih molitev kmalo uslišal? Božji mlini meljejo počasi pa drobno!

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Besede, besede, same besede!) Ko se je naš deželni zbor odpiral, plavalo je vse v rajskem „miru“. Gospod deželni predsednik je rekel, da se Koroška odlikuje po svojem „miru“, in da naj se ta „mir“ ohrani. Tudi g. deželni glavar dr. Erwein je rekel, da je na Koroškem „mir“ doma, in da nas druge dežele zavidajo za ta „mir“. Rekel je, da na Koroškem Slovenci spoštujejo pravice Nemcev, Nemci pa pravice Slovencev (??) — „die Bewohner des Landes, Deutsche wie Slaven, sind eifrig bestrebt, durch gegenseitige Rechtsachtung (?) nationale Kämpfe zu vermeiden —“ Kako se „naše pravice spoštujejo“ pričajo mnogoštevilne pritožbe od vseh strani. Slovenci morajo vse potrditi in vse hvaliti, kar storijo liberalci, potem je „mir“. Če se pa prikažejo s kako ponižno prošnjo na dan, zavpijejo nad njimi liberalci kakor iz enega grla: „Vi kalite mir, vi delate zdražbo, vi hujskate ljudstvo!“ Slovensko ljudstvo vse težave voljno prenaša, ker si pomagati ne more; — ali je mar to tisti hvalisani „koroški mir“? Vsa tista lepa pesem o koroškem „miru“, ki smo jo slišali v prvi seji deželnega zbora, sme se toraj imenovati: Worte, Worte, nichts als Worte — besede, besede, same

besede! Gosp. deželni glavar je pa celo rekel, da nas druge dežele zavidajo za naš liberalizem, za naše liberalne volitve in naš „fortšrit“. Ali je pa to res? Zavidajo nas v resnici le pristaši fakeijozne stranke in judovski časniki, kakor je „Deutsche Zeitung“ itd. saj za te ljudi je pšenica v najlepšem cvetu pod liberalno vlado. Za delavne stanove je pa liberalizem nesreča, zatorej bodimo hvaležni sedajni vladi, da hoče pokopati lažnjivi liberalizem; tudi so mu hrbet jobrnile skorže vse naše sosedne dežele, tako Tirolska, Solnograška, Gornja Avstrija, Kranjska, Češka, Galicija. Te dežele nas gotovo ne zavidajo za naš liberalizem, ampak mi zavidamo nje, da so se ga zuebili! Za naše liberalce je pač še zmirom to evangelje in „javno mnenje“, kar pišejo judovski časniki na Dunaji, in po teh časnikih je svoj govor posnel tudi naš g. deželni glavar. Mi pa pravimo koroškimi liberalcem: Kdor stoji, naj gleda, da ne pade. Svet se obrača!

Iz Celovca. (Kako je razširjena družba sv. Mohora.) Akoravno se bukve št. Mohorjeve družbe same hvalijo in priporočajo, vendar je veliko ležeče na tem, da jih č. duhovščina še posebno gorko priporoča po raznih farah. Kjer je župnik ali njegov pomočnik za družbo in za omiko slov. ljudstva vnet, tam nahajamo veliko število udov; kjer pa tega ni, je pa ravno narobe. Tako ima na pr. fara št. Vid pri Zatičini 247 udov. Tam je namreč deloval izgledni in nepozabljivi župnik Kulavie. So pa spet fare, kjer je število udov veliko prepričlo. Primeroma najbolj razširjena je družba na Goriškem. Na Kranjskem pride 1 Mohorjan na 42 Slovencev, na Štajerskem na 44, na Koroškem pa še le na 45. Na Koroškem bi moralo primeroma največ udo biti, ker ima družba v Celovcu svoj sedež; da pa temu ni tako, krive so le nekatere slovenske fare na nemški meji in v Celovški okolici, kjer ni skoraj nobenih udov, pa jih je tudi težko dobiti, ker ljudje zavolj nemških šol ne znajo slovensko brati. Tako fare št. Rupert, št. Jur in Žrelec pri Celovcu nemajo nobenega Mohorjana, Čanjče le 1, Gospa Sveta le 3, Otok le 3, št. Jakob le 2, Timenica le 4, Podkrnos le 4. So pa zopet fare, kjer je število Mohorjanov prav lepo. Ravno 20 je far, kjer je več ko 40 Mohorjanov, in te so: 1. Pliberk 153, — 2. Celovec (3 fare) 105, — 3. Prevalje 102, — 4. Sveče 73, — 5. Grabštanj 69, — 6. št. Peter pri Velikoveu 67, — 7. Šmihel pri Pliberku 67, — 8. Škocijan pri Doberli vesi 64, — 9. Bilčoves 60, — 10. Železna Kapla 53, — 11. št. Lenart pri 7 studencih 52, — 12. Možica 51, — 13. Marija na Zili 45, — 14. št. Vid pri Doberli vesi 44, — 15. Jezerško 44, — 16. Libeliče 44, — 17. Črna 42, — 18. Podgorjani 41, — 19. št. Jakob v Rožu 41, — 20. Žitaraves 41. Te fare se morajo tedaj pohvaliti in nam pričajo, da tudi koroški Slovenci radi prebirajo slovenske bukve, če je kdo, da jih k temu spodbuja. Rodoljubi, ne omagajte tedaj, ampak delajte za pravo krščansko omiko slovenskega ljudstva s tem, da razširjate družbo sv. Mohora!

Iz Celovca. (Ali so res naši poslanci Poljakom šenkali 70 milijonov?) Štajerski nemškutarji in njih listi so slovenske kmete lovili in motili s tem, da so jim rekli: „Vaši poslanci

so Poljakom šenkali 70 milijonov na vašo škodo; nikar jih tedaj ne voliti“. Tudi koroški liberalni listi so to laž pogreli, da bi očrnili slovenske poslance. Zato moramo tudi mi nekoliko odgovoriti na to. Mi koroški Slovenci smo imeli do zdaj le enega poslanca v deželnem zboru, namreč g. Einšpielerja; na Dunaji v državnem zboru pa nemamo nobenega poslanca. V deželnem zboru g. Einšpieler ni mogel Poljakom nič „šenkati“, ker tam nima nič opraviti s Poljaki; v državnem zboru pa ne sedi, zato tudi tam ni mogel nič šenkati. Gosp. Einšpieler tedaj ni kriv. Tožba mora tedaj zadeti le slovenske poslance iz Štajerskega in Kranjskega. Poglejmo tedaj, ali so morda ti Poljakom šenkali 70 milijonov? Tudi ta je čisto bosa. V državnem zboru na Dunaji ni bilo nikoli govora o tistih milijonih, zato slovenski poslanci o njih tudi nič sklepati niso mogli. Kaj pa je tedaj s tistimi „Poljakom šenkanimi“ milijoni? To je tako: S patentom cesarja Ferdinanda od 7. sept. 1848 morali so grajščaki kmetom dati svobodo in jim prepustiti kmetije, ki so jih do tje obdelovali kot grajščinski podložniki. Kmetje pa gruntov niso dobili zastonj, ampak zemlja se je morala odkupiti, odvezati. To se imenuje „zemljišna odveza“ (Grundentlastung). Nekaj teh plačil so prevzeli kmetje sami, in tako plačujejo koroški kmetje še zdaj po 17% doklade za zemljiščno odvezo; nekaj dolga pa so prevzele dežele. In ker dežele niso mogle plačati vsega na enkrat, dale so upnikom dolžna pisma (Grundentlastungsobligationen). Koroška dežela morala je odkupiti grajščinske zemlje za 7.449.039 gold. (sedem in pol milijona). Od teh imajo kmetje sami plačati 3 milijone in 244.390 gold., dežela pa je prevzela 3 milijone in 870.000 gold. V Galiciji, kjer stanujejo slovanski Poljaki, pa ni bilo tako. Tudi tam so morali zemljo odkupiti, pa teh plačil ni prevzela dežela, ampak celo stvar so vzeli v roke ministri, to je cesarska vlada. Dunajska vlada je poljskim kmetom naložila po 33 $\frac{3}{4}$ % doklade za gruntno odvezo, je denar pobirala in vodi vse račune (rajtinge). Med tem, ko naši kmetje plačujejo le po 17%, plačujejo poljski po 33 $\frac{3}{4}$ %. Kmetje v Galiciji so tedaj plačali, kar se jim je naložilo in kakor se jim je ukazalo s cesarskim patentom od 7. marca 1849. Če bi se pa komu zdelo, da so Poljaki plačali še premalo, potem ne sme tirjati njih, saj oni so storili svojo dolžnost, ampak tirjati mora dunajsko vlado, ki je denar pobirala in skozi 30 let vodila vse račune. Deželni zbor Gališki pa ni imel nič opraviti s to rečjo, ker se mu ta pravica ni dala v roke, zato tudi od njega ne moremo tirjati računov. Res je, da je državna blagajnica doplačala za Poljake okoli 70 milijonov, zato je pa pobirala tudi visoke doklade od galiških kmetov. Poljski (gališki) kmetje so silno ubogi, plačali so, kar jim je bilo naloženo; kako morejo zdaj liberalci od njih tirjati, da bi plačali še 70 milijonov?

Ko bi liberalci prav imeli, potem bi tudi koroške kmete lahko tirjali, naj plačajo še to, kar je dežela za nje plačala, namreč 3.870.000 gld. Kmetje bi rekli: „Mi smo svojo reč plačali in še plačujemo; če je pa dežela kaj plačala za nas, saj je vzela le iz našega, saj mi plačujemo v deželno kaso!“ Ravno tako govorijo Poljaki in to po pravici. Pa tudi država je nekaj dodala, na Koroškem

za „laudemije“ 1.189.640 gl., za obresti 1.131.970 gld., in za obresti od depositov 173.780 gld. Ko bi tedaj liberalna rajtinga obveljala, da je dežela kmetom „šenkala“ 3.370.000 gld., država (dunajska kasa) pa 2.495.390 gld., potem bi morali koroški kmetje vrh svojih plačil še nazaj plačati državi in deželi skupaj šest milijonov in 365.390 gld. Koroški kmetje pa bi se teh plačil branili na vso moč, zato se ne smemo čuditi, če tudi Poljaki nočejo dvakrat plačevati. Nemški liberalci pa zmirom govorijo od teh 70 „šenkanih“ milijonov, samo zato, da Nemce hujskajo na Slované. Zraven tega pa lažejo, da se vse kadi, samo da bi ogrdili in ob veljavo spravili naše poštene slovenske poslance, kateri niso imeli nikoli nič opraviti s to rečjo. Kajti celo stvar je imela v rokah dunajska vlada in ona je odgovorna za vse.

Iz Porač ob jezeru. (Pravila rokodelskih pomočnikov.) 25. sept. smo bili poklicani v Celovec rokodelski pomočniki, da bi napravili pravila za obrtno zadrugo. Zbrali smo se pri „Sandwirthu“. Začel je govoriti najprej znani Velikonemec inženir Müller, seveda visoko nemško. Gosp. okrajni glavar Kronik nam začne potem o zadrugah razlagati po nemško. Brž pa se oglasi neki rokodelc iz Žihpolj in reče: „Dosti nas je tukaj, ki nismo nič razumeli.“ Gosp. Kronig ga praša, ali je Lah? ter reče: „Mi ne moremo znati vseh jezikov; Lah ali Francoz mora pripeljati tolmača seboj.“ Mož, reče: „Saj znam tudi slovensko.“ -- „Saj vi nemško tudi znate! Kje pa stanujete?“ Ko mu pové, da je iz Žihpolj, tedaj iz slovenske vesi, začel je g. okrajni glavar govoriti v obeh jezikih. In kaj mislite, kdo je ta mož, ki se je tako gorko in nevstrašeno potegnil za slovenščino? To je rojen Lah, po imenu Tolazzi. Zdaj pa se je med Slovenci udomačil in pravijo mu „Mažut“. On ljubi in brani slovenščino. Od tega Laha se pojdite učiti, vi nemškutarji in mlačni Slovenci. Še on naš jezik brani, in vi ga nočete braniti! Radovedni smo, kaj je neki naš Velikonemec Müller rekel, ko je slišal g. Kronika po slovensko govoriti?

Iz Beljaka. (Le v nemščini je sreča!) Neki gospodar je prišel v zgornjo Rožno dolino. Sreča slosarja, ki ga pozdravi z besedo „guten Tag!“ Gospod ga jame po nemško izpraševati, če je Nemec? Fant pa reče: „Nič ne znam nemško.“ -- „Čemu pa potem po nemško pozdravljaš?“ praša gospod. „Gospod učitelj so nam tako ukazali“, reče fant. Gospod praša naprej: „Kaj pa v šoli molite?“ Fant odgovori: „Mi molimo neko nemško molitev, pa nič ne vem, kaj pomenja, samo toliko vem, da očenaš ni.“ -- Kaj rečete k temu, Slovenci? Otrok pozdravlja po nemško, če ga pa kdo kaj praša, ne ve nič več naprej po nemško. Ali bi ne bilo ravno tako dobro, ko bi otroci pozdravljali ljudi slovensko? Za otroka tudi ta beseda „guten Tag“ — dober dan! — ni pravi pozdrav; tako se pozdravljajo znanci. Otroci pa so včasih pozdravljali „hvaljen bodi Jezus Kristus!“ in to se jim je bolje podalo. Najlepša je pa ta, da otroci molijo v šoli molitve v nemškem jeziku, tako da prav nič ne razumejo, kaj molijo. Ali ni to pravcati „Lippengebet“? Ali se to ne pravi, iz molitve norčevati se? Včasih ko smo še pasli, smo znali tudi nekatere „kozje molitvice“, kterih nismo prav nič umeli: „ananija, tatanija, sija, sija, kompanija, raka, taka,

vija, vaja, vun!“ Nemška molitev pri slovenskih otrokih je ravno toliko vredna.

Iz Ziške doline. (Nemški šulferajn.) Dosti se je že pisalo o nemškem šulferajnu in se še bo, ker to društvo Slovincem ne bo dalo miru, dokler ga vlada ne prepové. Saj tako vsi vemo in vidimo, kake namene da ima. Kedar pri Nemcih in nemškutarjih nabirajo krajarje, jim pravijo, da hočejo braniti le nemške otroke in jim preskrbeti nemške šole. Ta je pa bosa, kajti za nemške šole že obilno skrbi država in vlada. Zato se šulferajn le malo briga za nemške otroke, ampak rogovili, šole ustanovlja in zdražbe dela le po slovenskih krajih. Na Koroškem mu je najbolj prijetno, ker tukaj nema skor nobenih nasprotnikov. Najbolj pa ga podpirajo nekteri učitelji! V Ziški dolini pa se najdejo še slovenski kmetje žalostne podobe, ki šulferajncem pota gladijo, slovensko domovino pa prodajajo. Na Bistrici poznam dva taka tiča, naj bi ju koklja brenila! Ti možje nam hočejo zapraviti mili slovenski jezik, ker mislijo, da jim bodo letele pečene piščeta v nemškutarstva usta, če enkrat postanejo trdi Nemci. Naj bi šli enkrat v Bleiberg pogledat, saj nemajo daleč; tam bojo videli zadosti revščine, čeravno ljudje vsi nemško znajo.

Iz Hodiš. (Šolske in druge težave.) Kakor duhovniki v drugih krajih, je tudi naš č. g. katehet prosil pri okrajnem šolskem sovetu, naj bi se učilo v Hodiški šoli več slovenskega, da bi se otroci naučili dobro slovensko brati, da bi mogli brati in razumeti katekizem, sv. evangelje in zgodbe sv. pisma. Prošnja katehetova se je poslala županu in reklo se mu je, naj skliče občinski odbor in krajni šolski svet, da ti možje izrečejo svojo misel. 17. sept. se jih je zbralo 15 mož, ki so imeli glasovati o dveh predlogih: al naj ostane vse pri starem? ali pa naj se tudi v drugem razredu uči nekoliko slovensko? Sicer so razun štirih vsi drugi spoznali, da bi bilo dobro, ko bi se učilo več slovenskega, pa liberalna vest jim ni pripustila, da bi za to glasovali. Z 8 proti 7 glasom se je potem sklenilo, naj ostane vse pri starem. S tem so od liberalcev preslepljeni možje pokazali, da ne marajo dosti za krščanski poduk svojih otrok. Sveta vera se po celem svetu oznanuje v tistem jeziku, kterega ljudje zastopijo. Misijonarji se morajo učiti različnih jezikov, da zamorejo podučevati zamoree, divjake, Indijance, Kitajce itd. Le na Koroškem so ljudje tako neumni, da mislijo, da je mogoče, slovenske otroke podučevati v nemškem jeziku, kterega ne zastopijo. Nemški katekizem zna brati, pa ga ne zastopi, slovenskega bi zastopil, pa ga brati ne zna. To smo ljudem že stokrat povedali, pa vendar še tiščijo v tisto nemščino, ker se hočejo prikupiti liberalcem, zraven pa škodo delajo svojim lastnim otrokom. Tako se mladi ljudje odvadijo krščanskega nauka in tudi pozneje ne marajo dosti za cerkev. Taka izreja pelje v brezverstvo in razuzdanost, in starejši si sami pletejo šibo, ki jih bo še tepla, ko bo sedajni katehet počival že v grobu. To bode tisti „fortschritt“, o katerem je govoril eden občinskih svetovalcev. Gospod deželni predsednik se je sam izrekel za to, da se morajo slovenski otroci v šoli naučiti po slovensko brati, pisati in moliti (žebati). Zato se čudimo, zakaj da kmete še prašajo, ali bi bilo „želeti“ ali ne, da se za-

volj krščanskega nauka več slovenskega uči v šolah. Kako da samo v tej reči poslušajo „želje“ ljudstva, če prosijo za nemški poduk? Nekatere občine so pa prosile za slovenski poduk, pa tiste „ljudske želje“ niso bile uslišane, reklo se je po liberalnih časnikih, da je to sama „šuntarija“! Pa še marsiktera druga reč bi bila „wünschenswert“, pa je kmetje vendar ne dobijo, čeravno jo srčno „želijo.“ Tako na pr. bi bilo „želeto“, da bi se povisale žitne cene. Kako hočejo kmetje oskrbeti si zimsko obleko pri tako slabem kupu? kako plačati posle? kako davke? kako obresti od dolgov? „Želeto“ bi bilo, da bi se kaznovali posli, ki službo zapustijo brez uzroka, kedar je največ dela! „Želeto“ bi bilo, da bi se cesta čez našo Habernico nižje položila, da bi se uboga živina ne trpinčila toliko s težkimi vozovi čez hude klance. „Želeto“ bi bila tudi že davno deželna zavarovalnica (asekuranca). „Želeto“ bi bilo slednjič tudi to, da bi se kmetom povračala škoda, katero jim delajo zajci in srne. „Želeto“ bi bilo, da bi se znižali davki in doklade, da bi se prepovedalo špirit prodajati, da bi se kaznovali taki, ki nedolžnost zapeljujejo, in taki, ki se norčujejo iz sv. vere. To in marsikaj drugoga bi bilo „želeto“, pa na take „želje“ se liberalci ne ozirajo; le takrat, če kaki nemškutarji ali zapeljani, nevedni kmetje prosijo za nemški poduk v šolah, tista „želja“ je nemškim liberalcem tako sveta, da jo precej uslišijo!

Iz Golšovega pri Žihpoljah. (O mazaču.) V zadnji „Mir“ je nekdo pisal, da so pri nas nekemu kmetu porezali zeljnate mladike, in da je šel prašat vražarja pod Jerberg, kdo mu je to naredil. Zelje je bilo res poruvano; to pa ni res, da bi bil tisti posestnik popraševal pri vražarju, kdo mu je naredil škodo. Tudi ni vrjeti, da so to storili otroci; ker se je zgodilo po noči, kedar otroci spijo. Želeto je, da bi se ta reč poravnala z lepa; saj smo sosedi.

Iz Št. Lamberta pri Važenberku. (Razdivjanost ljudstva.) Dne 14. sept. bila je ženitev, se ve da tudi godba in ples pri Kogelniku. Kmalo se pritepe družal mladih, mlečnobradih fantalinov, ki so pa že prav izurjeni in razposajeni ponočnjaki. Ko jim žganje v glavi zavre, se je kmalo začel pretep. Pet Vundrovih hlapcev, ki so imeli nože in boksarje, ustopilo se je v vežo, in pobili so vsacega, kdor je mimo prišel. Petrovega volarja so tako zbili, da je čez dva dni umrl. On pri celi pravdi ni imel nič opraviti in je moral po nedolžnem umreti. Razzajaleci ne bodo ušli svoji kazni; pa tudi naš župan g. Markič bo v prihodnje strune bolj močno napel.

Iz Sveč. (Nova meša. Drava. Letina. O genj.) Lep dan smo imeli preteklo nedeljo dne 28. sept., ko so č. g. O. Oton Einšpieler obhajali prvo sveto mešo. Dan je bil tako lep, da malo tacih v tem letu. Prišlo je na tisoče ljudstva. Duhovnikov je bilo deset, med njimi č. g. dekan Ambrož iz Kaple in šest gg. Einšpielerjev, ktere smo našteali že v zadnjem listu. Pridigali so g. Gregor Einšpieler iz Beljaka in sicer zunaj cerkve, ker znotraj ni bilo prostora za toliko ljudi. Ves mirodvor (britof) je bil poln ljudstva in še po bližnjih strehah so sedeli. Vse je bilo do solz ginjeno po lepih besedah gospoda govornika. Po dokončani službi Božji zbrali so se povabljeni gostje

ki lepi, nedolžni veselici, ki se je napravila g. novomešniku na čast. — Drava spet tako hudo reže, da so v nevarnosti naši travniki in njive. Zato že težko čakamo, da bi enkrat začeli delati brambe! Postava je sklenjena, da se ima Drava uravnati, denarja imajo tudi zadosti, zato ne vemo, kaj še odlašajo! — Čudna je letošnja hajda. V nekterih krajih je tako polna, da je veselje, v nekterih krajih pa čisto prazna. Pravijo, da jo je jug osmukal. — Ravno teden pred premicijo je posestniku Vrhovniku, ki je najbližji sosed primicijantovega doma, pogorel skedenj. Da ni bilo še več škode, zahvaliti se imamo, da ni bilo vetra in pa vrli Bistriški požarni straži, ki je prišla še o pravem času s peterimi brizgalnicami. Tukaj se je spet videlo, kako dobra in koristna je požarna straža. Naj bi jo napravili povsod.

Iz zgornjega Roža. (Hvala slovenskima poslancema gosp. Einšpielerju in gosp. Muriju.) Z veseljem smo kmetje slišali, da se je visokospoštovani poslanec č. g. Einšpieler potegnul za nas kmete v deželnem zboru, in da ga je pri tem podpiral g. poslanec Muri. Pa silno čudno se nam zdi, zakaj drugi poslanci niso hoteli podpirati teh dveh mož. Saj so koroški kmetje izvolili 14 poslancev; ali mar drugih 12 poslancev noče skrbeti za kmeta? Nam so v Beljaku urinili za poslanca g. Tenga in g. Oraša. Mi smo hoteli imeti g. župnika Mariniča in g. Krajnerja; in desetkrat boljša bi bila, kakor imenovana dva liberalca. Ta dva bi se bila gotovo potegnula za preobložene kmete. Liberalci pa nočejo videti kmečkih težav, zato so kmetje dosti nespametni, da volijo liberalce za poslance.

Iz Kaple. (Zdaj vidimo, kaj liberalci znaajo!) Da nemškutarski in liberalni poslanci ne bojo podpirali naših dveh poslancev gg. Einšpielerja in Murija, kedar se bosta potegovala za pravice slovenskega jezika, to smo tako že naprej vedeli. Da so pa zavrgli celó g. Einšpielerjev predlog zavolj kmetijske enquete, tega nismo pričakovali. Naša poslanca sta hotela pomagati slovenskim in nemškim kmetom, zato sta navsve tovala, naj se skličejo možje v posvetovanje, da bi našteali pomočke, s kterimi bi se pomagalo kmetom. Ta reč nema nič opraviti ne z vero in duhovščino, ne z narodnostjo in jezikom. Lahko bi bili tudi nemški in nemškutarski poslanci za to glasovali. Da pa tega niso storili, to si bomo kmetje dobro zapomnili!

Od sv. Ane v Slov. Gor. (Inštalacija.) Trinajst tednov bila je fara sv. Ane udova, ker umrli so jej č. g. J. Divjak, skrbni in pobožni župnik. Oveselila nas je pa vest, da dobimo zopet pridnega g. župnika v osebi preč. dr. A. Suhača. 29. avg. je naznanjal lepi slavalok pri A. Šumanovi kapeli z napisoma: „Dobro došel“ in „Mnogaja leta živio,“ dan, kedaj se bodo pripeljali naš novi g. župnik. Pri slavaloku je čakala šolska mladež z učitelji z lepo zastavo štajersko. Navzoči so bili vsi odlični možje z Kremberga in mnogo priprostega ljudstva. Okolo pete ure popoldne se oznani: „gospod se peljejo“, takoj se zvoni oglasijo in veselo trijančenje se razlega novemu župniku nasproti. Med tem so pa skrbljivi fantje ustrelili 21krat iz topičev. Z zvonika vihrale ste dve lepi trobojnici slovenski in zvon cesarska. G. župnika je

šolska mladež in vse zbrano ljudstvo pozdravilo s trikratnim „živio“. — V nedeljo pa se je zbralo toliko ljudstva, da cerkev ni zamogla vseh sprejeti, med njimi so prišli vsi sosedni duhovniki in tudi dva iz Maribora: č. g. dr. Iv. Križanič in preč. g. špiritual. In tako smo spremljali novega gosp. župnika med trijančenjem znonov in pokanjem topičev skozi lepi slavolok in okinčani drevored v cerkev, na slavoloku pri farovžu sta bila napisana: „Slava Bogu na višavi“ in „Vse za vero, dom, cesarja“. Pri glavnih vratih je bil slavolok z napisom: „Raduj se fara o prihodu dušnega pastirja.“ Na slavolokih bile so slovenske trobojnice. Deklet belo oblečenih in ovenčanih bilo je okoli 200. Po vpeljavi so pa stopili preč. g. Jurij Tutek kanonik na leco in govorili kaj jedrnate besede, katerih pozabili ne bomo. Po pridigi je bila sv. meša, med katero je pevala vsa cerkev po želji č. g. dr. Križanica; kako se jim je petje dopadlo, ne vem gotovo, to naj sodijo prečastiti doktor sami. Po sv. meši smo pa spremljali č. g. župnika iz cerkve v farovž. Bog pa, skrbljivi vladar naj nam ohrani preč. g. dr. Ant. Suhača v korist naše fare mnogaja leta! Živio!

Kaj dela politika.

Koroški deželni zbor hoče narediti kaso za kmečke posle, da bojo dobivali na stara leta nekaj pokojnine ali penziona. V to kaso pa bodo morali plačevati gospodarji in posli. Pravico do pokojnine (100 gld. na leto) imeli bodo pa le pridni in pošteni posli. Za kmetiške gospodarje bo to novo plačilo. Govori se lahko, plačevati je pa težko. — V štajerskem deželnem zboru se slovenski poslanci hrabro vojskujejo za pravice Slovencev. Če prav nič ne opravijo, vendar pa svet zvé, kako se Slovencem godi, in tako se pot gladi pravici in boljši prihodnosti. — V kranjskem deželnem zboru je poslanec Obreza prašal vlado, zakaj je vnovič ponemčila ljubljanske šole. Poslanec Svetec je naredil postavni načrt zastran kranjske hranilnice. On hoče, da bi deželni zbor nadzoroval hranilnico. Poslanec vitez Schneider je umrl. To je velika nesreča za slovensko stranko; on je Kranjcem storil veliko dobrega. Malo dni pred svojo smrtjo je še v deželnem zboru govoril zoper južno železnico, katera Kranjsko deželo hudo stiska s svojimi visokimi tarifami, tako da so ljubljanskim trgovcem roke čisto vezane. — Na Solnograškem in gornjem Avstrijskem hočejo narediti postavo, da se ne bo smel ženiti vsak berak na prazne roke. Bi bilo dobro tudi za Koroško deželo! — V dolenjeavstrijskem deželnem zboru je č. g. msgr. Knab lepo in temeljito govoril za šolske olajšave in naj bi se otroci podučevali v krščanskem duhu. Liberalci pa so se mu le posmehovali. — Sklican je tudi hrvaški deželni zbor. Bati se je, da se bodo tam spet hudo sprijeli privrženci ogerske vlade in Starčevićjani, kateri hočejo Hrvaško čisto odtrgati od Ogerske. Ogerska vlada grozi, če Starčevićjani ne bodo dali mirú, da bo Hrvatom vzela vse ustavne pravice. To se pa pravi, olje v ogenj ulivati. — Ogerska vlada bo morala letos spet 33 milijonov vzeti na posodo. Ogerski dolgovi naraščajo tako hitro, da utegnejo pogrezniti in pokopati ogersko državo samo.

V Belgiji so odpravili brezverske šole. To liberalce tako jezi, da hočejo nekteri že kralja pregnati in oklicati republiko, kakor jo imajo Francozi. S tem bodo pa le kralja prisilili, da se bo še bolj trdno oklenil katolijske stranke. — Na Laškem so ljudje v velikem strahu pred kolero, in vse beži iz okuženih mest. Bolniki bi ostali brez pomoči in tolažbe, ko bi ne bilo duhovnikov, kateri ne bežijo nikamor, ampak umirajočim delijo sv. zakramente. Še liberalni listi hvalijo junaštvo katoliške duhovščine. V novejši čas kolera vender že pojema, hvala Bogu.

Gospodarske stvari.

Kaj pravi solnograški deželni odbor o kmečkih dolgovih.

Tudi deželni odbor v Solnograški deželici je poizvedoval in pretresoval, zakaj so kmetje tako zadolženi, in kako bi se jim dalo pomagati. On pravi, da največ uknjiženega (intabuliranega) dolga pride od dot in od tistih dolgov, ker ljudje kmetije kupujejo, pa jih ne plačajo popolnoma, ampak en del kupnine kot dolg na hišo zapišejo. Po računih tega odbora so na Solnograškem v letih 1868 do 1882 (v liberalni dobi) kmečki dolgovi narastli od 26 na 35½ milijonov. Na vsakega človeka (na glavo) pride dolga: na Tirolskem 253 gold., na Solnograškem in dolenjem Avstrijskem 249 gld., na Štajerskem 213, na Koroškem in gornjem Avstrijskem 185, na Češkem 182, v Šleziji 139, na Moravskem 137, na Kranjskem 135 gld. Na Tirolskem in Solnograškem so posojila po ceni, k večem po 4 ali 5 od sto, zato misli deželni odbor Solnograški, da bi bila deželna hipotekarna banka nepotrebna, ker bi tudi ona ne mogla dajati poposojil boljši kup. (Za Kranjsko in Štajersko pa to ne velja, ker tukaj plačujejo nekteri po 8 in 10 od sto, so tedaj obresti veliko hujše.)

Odbor je sicer za to, naj bi se pre naredila dedna postava (da bi se ne dajale več tako visoke dote); pa on misli, da to ne bo nič pomagalo, ako se ne naredi ob enem postava, da se kmeti ne smejo višej zadolžiti, kakor do neke gotove meje (na primer do polovice cene). Kdor je že višej zadolžen, naj bi vlada skrbela, da se dolga znebi. Sploh pa bi kmet ne smel nič na posodo vzeti brez dovoljenja gosposke. Odbor priporoča nadalje kmetske posojilnice, naj bi se v šolah več podučevalo o kmetijskih rečeh, naj bi se skrbelo za lepo živino, in naj bi se zmanjšala plačila, kedar se prepíše kmetija od očeta na sina, ali na kakega tujega kupca.

Solnograški odbor svetuje tedaj za kmete podobne pomočke, kakor jih je kmetijska enketa na Kranjskem. Po vseh deželah se gibljejo in posvečujejo, kako bi kmetom pomagali. Le na Koroškem, kjer kraljujejo liberalci, so zavrgli podoben nasvet slovenskih poslancev gg. Einšpielerja in Murija. To je res žalostno!

Za poduk in kratek čas.

Razstava v mestu Steyer.

V mestu Steyer na gorenjem Avstrijskem je velika tovarna za vojaške puške, ki jo vodi znani Wernndl. V dobrih časih je delalo v tovarni nad 5000 delavcev. Zdaj so pa vsi kralji in cesarji z novimi puškami že večidel preskrbljeni; zato je v Steyru dela zmanjkalo. V tovarni je le še kakih 1000 delavcev, ki izdelujejo in popravljajo puške za avstrijsko armado. Drugi delavci so se morali odpustiti. To je bil hud udarec za mesto, največ pa za delavce same. Wernndl je pa mož bistre glave in plemenitega srca. Kot velik bogatin milijonar bi lahko živel sam za sebe, kakor drugi njegove vrste. On pa še vedno skrbi za mesto in svoje delavce. Da bi delavcem priskrbel zaslužka, začel je izdelovati električne stroje (mašine). On upa, da se bo sčasoma po vseh mestih upeljala električna luč; in da bi se to prej zgodilo, napravil je s pomočjo drugih meščanov in pokroviteljev lepo razstavo električnih strojev. Kažejo se pa tudi obrtni izdelki in zgodovinski ostanki gorenje Avstrije. On upa, če bodo ljudje sami videli, kako lepa je električna razsvetljava, da se bodo tim prej vneli za njo. Tako bi se njegovi tovarni odprl nov zaslužek. Da si ogledam to razstavo, potoval sem tudi jes v Steyer. Morda bo tudi Slovence zvedeti mikalo, kaj sem videl in slišal tam in med potjo. Zato hočem svoje potovanje na kratko popisati v „Miru“.

Na poti skozi severno Štajersko sem občudoval lepe doline in veličastne gore. Kaj lepa je Murska dolina med Judenburgom in Št. Mihielom. Rodovitno polje je obsejano z mnogimi vasicami, obdajajo ga pa temnozeleni gore. Iz daljave se ugleda Sekovo, grajščina graških knezoškofov. V resnici rajska pa je dolina okoli Admonta, benediktinskega samostana, kjer se vidi velika cerkev z dvema zvonikoma v gotičkem slogu. Na prijaznem griču blizu Admonta se vidi romarska cerkev Frauenberg. Od Admonta naprej postaja svet vedno bolj divjeromantičen. Dolina postane čisto ozka, da je komaj prosta za železnico, za cesto in za bistro Anizho (Enns), ki v mnogih ovinkih hiti in šumi proti Donavi. Na levi in desni pa se vzdigujejo proti nebu veličastni, goli in strmi vrhovi gorenještajerskih snežnikov. Najvišji in najkrasnejši med njimi je „das Hochthor“. Velikanska, široka in visoka, navpično strma skalnata stena se vzdiguje pred tvojim pogledom. Ta gora se da primerjati le s snežnikom „Rosengarten“, ki se pri solnčnem zatonu lesketa v čarobni svetlopozlačeni krasoti prebivalcem mesta Bozen na Tirolskem. Dolga je pot skozi to ozko, romantično dolino, ki jo kličejo „Gesäuse“. Menda več ko dvajset prerovov bilo je zvrtni treba, da se je Rudolfovi železnici pot pogladila iz Štajerskega na Avstrijsko.

Gorenji Štajerci se morajo ubijati po hribih in strminah; le malo je ravnega sveta. Vendar so, kakor naši Gorenjci, rejeni, močni in rudeči, pa tudi čedno oblečeni. Hudega jim toraj nič ni. Naši Koroški Slovenci so bolj bledi in suhi. Nosijo pa zelene klobuke, irhaste hlače do kolen, pod kolenom pa zelene nogovice in težke, podkovane čevlje. Jopiče imajo iz domačega lodna, pod vrhnim

jopičem nosijo fantje pa še lahke, zelenkaste jopiče. Zavrtnike imajo navadno rudeče. Po postavi so bolj podobni Gorenjcem, po mirnem in krotkem obnašanju pa koroškim Slovincem. Planine imajo lepe; živino lepšo, kakor Slovenci. Največ jih tedaj živinoreja drži po konci; saj žita pridelajo komaj za domačo potrebo, ali pa še ne. Kdaj je človek prekoračil mejo med Štajerskim in Avstrijskim, to lahko spozna na ženskih nošah. Kajti vse gorenje Avstrijke nosijo na glavah črne peče, pa brez petelinov; zavezane imajo tako, da jim zadej dva škrica mahata čez hrbet. Kmečke ženske nosijo te peče brez izjeme, tudi nekatere gosposke ženske sem v njih videl. Ljudje so mi pravili, da gorenje Avstrijke že na svet pridejo s črnimi pečami. S tem hočejo reči, da niso nikoli brez njih. Ta noša je prav čedna.

(Dalje pride.)

Smešničar.

Neki cigan je ukradel konja in ga peljal na sejm. Neki kmet, ki je cigana poznal, mu reče: „Daj mi konja za deset goldinarjev, če ne, te bom zatožil, da si ga ukradel; potem ne dobiš nič za njega.“ Cigan reče: „Tebi ga dam za deset goldinarjev, komu drugemu bi ga ne.“ Neki gospod, ki je to kupčijo videl, reče ciganu: „Ti si vendar goljufan, da si konja dal za deset goldinarjev.“ Cigan pa reče: „Nič nisem goljufan, saj je konj na eno nogo šepast.“ Na to gre gospod h kmetu in mu reče: „Ti si goljufan, konj je na eno nogo šepast.“ Kmet pa reče: „Nič ni res, konj ni šepast, ampak je le slabo podkovan.“ Gospod gre spet k ciganu in mu reče: „Ti si vendar goljufan; konj ni šepast, ampak je slabo podkovan.“ Cigan odgovori: „Kmet je vendar goljufan. Jes sem konja nalašč slabo podkoval, da bi kmet mislil, da je konj šepast od podkve, pa konj je v resnici šepast.“ Gospod gre h kmetu nazaj in mu reče: „Ti si vendar goljufan; konj je v resnici šepast; cigan ga je pa nalašč tako slabo podkoval, da bi ti mislil, da je konj šepast le od slabe podkove.“ Kmet pa reče: „Nič ne dé; cigan je vendar goljufan, ker sem mu dal ponarejen desetak.“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Svitli cesar so občini St. Salvator podarili 400 gld. Njih visoki god se je 4. t. m. po vsej deželi obhajal slovesno. — Nove orglje so dobili v Škofičah. Naredil jih je znani mojster g. Fr. Colarič in Glinj. — Posestnik Pale iz Grabštanjske fare, obče spoštovan mož, je šel na trg v Št. Vid, tam padel raz mostovža na dvor in si zlomil hrbet. Prenašen v bolnišnico usmiljenih bratov je bil previden s sv. zakramenti, naredil testament in potem umrl. Pokopali so ga v Grabštanji 2. okt. — Blizu Guštanja je vlak povozil 60 letnega Jurja Pirnata in Tolstega Vrha. — Kleebergov zverinjak se je mudil nekaj dni tudi v Celovcu. Videli so se posebno lepi levi, leopardi, tigri, cebra, dva slona, nosorog itd. Gledalcev se je vse trlo. — Premog so našli v Bistrici na Zili. — Pogoreli ste dve bajti v zgornji Beli pri Beljaku.

— Krčmar Sokol iz Guštanja, ki je delavca Stermšnika tako pretepel, da je kmalo potem umrl, dobil je pri deželni sodnji 3 mesece težke ječe. — V labudski dolini se hvalijo z dobro letino. Tudi Belanska dolina je zadovoljna. — Po nesreči ustrelil se je 26 letni učitelj Pable v Lieseregg. Pes je skočil na petelin, da se je sprožila puška, ktero je učitelj k sebi naslonjeno držal. — Pri vasi Kremsbrücke so zaprli nekega bajtarja, ker je na sumu, da je umoril svojo ženo. — Zlato poroka sta obhajala dva zakonska v Reichenfelsu. — Na tla vrgel in oropal je neki klatež 66 letnega Mekula pri Trgu. Vzel mu je 3 gld. 90 kr. Roparja še niso dobili. — Čez učitelja Stotza na Rudi dobivamo toliko pritožb, da jih ne vemo kam djati. Naš list ni za take osebne pravde; za take pritožbe so šolske oblasti. — Ko je podučitelj Grossl na Rudi obhajal svoj „valete“, prišli so še gospodje iz Velikoveca, da so se poslovili od njega. To ni nič hudega; pa to ni vrjetno, da bi podučitelj več bil kakor škof; kajti ko so prišli mil. g. knezoškof v Velikovec, govori se, da tistih gospodov ni bilo nič blizo, da bi ga počastili. — V Podkloštru je neki čevljar zaklal nezakonskega sina svoje žene.

Na Kranjskem. V Krškem je razstava sadja in poljskih pridelkov. — Za zidanje nove cerkve pri sv. Tomažu na Vipavskem so svitli cesar darovali 300 gld. — V Ljubljani se je ustanovilo društvo, ki bo nabiralo darove za zvonove pri novi cerkvi presv. srca Jezusovega. — Umrl je šolski nadzornik Pirker. Slovencem ni bil prijatelj. — Nova šola blagoslovila se je v Št. Vidu nad Ljubljano. — V Borovnici so si napravili nove orglje. — Svojega brata ubil je neki gospodar v Hrastji. Ubiti je bil menda zanikern človek. — Tisti poštarški opravnik Heine, ki je v Beli Peči ogoljufal pošto, dobil je eno leto ječe. — Tudi v Sori je kuga pokončala vse rake.

Na Štajerskem. 5. 6. in 7 okt. so napravili razstavo vsakovrstnega sadja v Sevnici. — Ormoška čitalnica se odpre 12. t. m. — Cena hmelja je poskočila; hmeljarji so veseli. Ali bi ne kazalo, poskusiti s hmeljem tudi na Koroškem? Pri Št. Vidu ga že precej pridelajo. — V Brežicah so nemškutarji pretepli dva mladenča iz kmetov, ker je nju oče volil na slovensko stran. — Ptujski poslanec dr. Ausserer je v deželnem zboru hotel očrtni Sevniskega župana in je lagal, da je ta razobesil na svoji hiši rusko zastavo. Vsak si je lahko mislil, da je to laž, in župan Vršec razglašal zdaj po časnikih, da zastava ni bila ruska, ampak slovenska (belo-modro-rudeča). Dr. Ausserer se je enkrat v jezik vgriznil! — Gosp. poslanec Božidar Raič je daroval ptujskemu „narodnemu domu“ 200 gld. — V Hrastniku je Dunajčan Lampel iz vagona padel in mrtev obležal. — Pri sv. Ani v Pomačah so dobili nov zvon. —

Na Primorskem. V Trstu je začel izhajati nov list pod imenom „Slovenski delavec“. — Pri pošti v Trstu je zmanjkalo 3000 gld. Vzel jih je nek poštni uradnik. — V Vatovljah so napravili „bralno društvo“. — V Kopru je šolski sluga nekaj precej tujega denarja odnesel, pa so ga prijeli v Nabrežini.

Druge avstrijske dežele: V Rakovcu na Hrvaškem so tatinski vojaki po noči odnesli železno Wertheimovo kaso, jo razbili in vzeli iz nje

1500 gld. Bila je to kasa okrajne sodnije, in akoravno več ljudi v hiši stanuje, ni vendar nobeden nič slišal, kdaj so odnesli težko blagajnico. Tatove so vendar kmalu zasledili. Gumba (knof) vojaške obleke je tatove izdala. — Na Hrvaškem so ljudje razkačeni na vse tiste, ki so volili z vladno stranko. Mnogim so pobili okna.

Tuje dežele. Potopila se je barka „Hermanos“. Pet ljudi je utonilo. — V Kijevu na Ruskem napravili so študenti tak polom, da so jih morali vojaki mirit. Mnogo je ranjenih. Šole so zaprli. — Hud vihar je bil v deželah Manitoba, Dakota, Illinoa in Kentuki v Ameriki. Mnogim hišam je strehe odnesel; 8 ljudi je strela ubila; potopila se je tudi barka „Belmont“ in ž njo 25 ljudi. — V Kodanji je pogorel kraljevi grad Kristijansburg. Škode je na milijone. — Na otoku Island je razsajal te dni grozen vihar. Razdrobil ali pa poškodoval je več ko 40 bark, in pri tem je vtonilo mnogo ljudi.

Drobtince. Vseh katoliških misijonarjev je 6700; in sicer 1000 kapucinov v Indiji; 2500 frančiškanov v Maroki, na Kitajskem in v Ameriki; 300 oblatov na azijskih otokih; 700 misijonarjev je v Koreji in Tonkinu; 1500 jezuitov v Gujani in Armeniji; 200 lazaristov v Perziji in Abisiniji; 500 dominikanov na Filipskih otokih in v Tonkinu. Ti Kristusovi vojščaki se hrabro vojskujejo. Samo v Tonkinu so leta 1883 krstili 18.400 odraslih in 318.000 otrok. — Deseti brat. V Poljanski fari na Kranjskem je kmetica, ki ima deset sinov, pa nobene hčere vmes. Deseti brat je zdaj 4 leta star. Bomo videli, če pojde po svetu, kakor je sojeno vsakemu „desetemu bratu“. — Izmed 100 ljudi jih zna na Koroškem brati in pisati: v Celovcu 100, v Šmohorskem okraji 94, v Spitalskem okraji 87, v Beljaškem okraji 80, v Velikovskem okraji 62, v Volsberžkem okraji 58, v Celovškem okraji 54, v Št. Vidskem okraji 54. Čudno je to, da sta najslabša Celovski in Št. Vidski okraj, kjer je največ „liberalne omike“, in kjer je svet boll raven, ko v drugih okrajih, da otroci ložej hodijo v šolo. — Veliko potov pelje v nebesa. Ko je grof Schafgottsches po smrti svojega strica graščino in veleposestvo Schlackenwert podedoval s pogojem, da mora h katoliškej veri prestopiti, naznani kralju Frideriku Velikemu svoj sklep, rekoč, da prevzame dedščino in prosi za oprostenje svoje verske premembe. Kralj mu odgovori: „Mnogo potov pelje v nebeško kraljestvo, dragi moj; Vi ste se podali na pot čez Schlackenwert. Jaz Vam želim srečno potovanje!“ — 26 sinov. Nedavno je v Bellisu v Anatoliji umrl trški veleposestnik Kogrul Helmi-efendi v visokej starosti 110 let, zapustivši 26 (šest in dvajset) sinov, kateri bi si imeli očetovo zapuščino med seboj razdeliti. Žaljuoči ostali sinovi se pa radi dedščine niso mogli nikakor zjediniti in je došlo zdaj vseh 26 bratov v Carigrad, kjer so predložili Šeik-ül-Islamu prepis v razsodbo. — Moder svet. K škofu Amijenskemu de la Motte pride nekega dne gospa proseč ga za dober svet. Razun družega želi vedeti, je li barvanje obraza z bojami greh, ali ne. Eden njenih spovednikov jej je strogo prepovedal to lepoticje, drugi jej je pa to brezpogojno dovolil. Prvo se jej zdi prestrogo, zadnje zopet premeško. „Veste kaj,“ nato gospej svetuje

škof, „ker po Vašem mnenju oba spovednika do skrajnih mej segata, bi bilo za Vas najbolje, če izvolite zlati srednji pot. Barvajte se le samo na jedne strani!“ — Koliko smodk pokade Amerikanci. Samo v Zjedinjenih državah severne Amerike so lansko leto izdali 3077.494.037 smodk in 640.01.658 cigaret, vse te pa, razun 40 milijonov cigaret, katere so poprodali izven državnih mej, vse domá pokadili. — Kolera napadla je tudi že Genovo, veliko laško mesto ob ligurskem morji (del srednjega morja) ležeče, ki ima več nego 163.000 prebivalcev. Grozen strah polastil se je neki prebivalcev. Tujci so zginili, kakor bi jih bil veter odnesel, promet je prenehal, veliki in prostorni hôteli stojé prazni ter so deloma popolnoma zaprti. Kolika škoda da se bo vsled tega trgovini in obrtniki napravila, se sedaj še preračunati ne dá. — Nemci in Rusi stekli so se do krvavega v Saratovski pokrajini v Rovnem. Povod dali so Nemci, ki so se med Ruse pri igranju vtikali. Tepli so se neki tako divje, da je več nego pol stotine polomljenih in mrtvih obležalo. Najpoprej pele so pesti, na to jele žvižgati so palice in okleščeki, naposled pritisnili so pa še s cepci, kosami in vilami. Orožnika, ki jih je hotel pomiriti, so kar na mestu potolkli. Na veliko srečo nastal je ogenj, ki je krvavemu boju še le konec storil in ste obe stranki skupno gasit hiteli. — Vseh ljudi na zemlji je po najnovjšem štetju 1.439.145.300. V Evropi jih živi 312.898.480, v Aziji 331.000.000, v Afriki 205.219.500, v Ameriki 86.116.000 in v Avstraliji 4.411.300. — Hadji Loja, znani načelnik bosniških ustašev, prišel je 1. t. m. s Češkega, kjer je prebil ječo, v Trst; spremljala ga je vojaška straža. Odpelje se z Lloydovim parnikom v Suez ter pojde od tam v Medino, katero mesto mu je po pogodbi s turško vlado določeno za daljno prebivanje. — Pošte hranilnice. V prošlem septembru se je vložilo po vsej državi v poštne hranilnice 6.109.619 gld. Poštna hranilnica tako napreduje, da je imela v septembru vsega prometa že nad 8 milijonov gl. in da je vkupila že 2.240.100 gld. državnih zaveznice. — Velikost Bodenskega jezera. Površina tega jezera znaša blizo 10 kvadratnih milj. Ko jezero zamrzne, bi se lahko na njegovi gladki površini zbrali vsi Adamovi zdaj živeči otroci. Preteno bi jim ravno tudi ne bilo, če niso predebeli, ker na vsakega posameznika pride čveterokot, čegar stran je 4 stopinje dolga. Ko bi pa led od prevelike teže počil in bi vse človeštvo našlo smrt valovih, narastlo bi jezero samo za 6 palcev. — V Parizu izhaja 53 dnevnikov, ki imajo od 1500—100.000 naročnikov ali bralcev. Samo zmerno republikanski list „Petit Journal“ se tiska vsak dan v 600.000 izt. Celoma izide vsak dan v Parizu 1.193.000 izt., ki so republikanskega mišljenja in samo 339.000 izt. protirepublikanskega duha.

„Črni orel.“ Slovenci, ki pridete v Celovec, pojdite v gostilnico „pri črnem orlu“ (schwarzen Adler). Tam dobite dobro jed in pijačo, in tudi lahko čez noč ostanete za majhne krajcarje. Kdor s konjem pride, imajo tudi hlev. Ljudje so prav prijazni; gospodar in hlapec znata oba slovensko.

Službo cerkovnika in organista išče mož, ki je to službo opravljal že več let. Zna slovensko in nemško. Dopisi na vredništvo „Mira“.

Literijske srečke

od 4. oktobra.

Gradec	89	34	43	90	46
Dunaj	44	17	61	53	90

Tržna cena

na hektolitre in na birne.*

I m e.	Celovec	Št. Vid.	Velikovec	Žel. Kaplja.	Wolfsberg	Trg		Belak		Pfliberk
						gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	
Pšenica	h. 6 66	6 40	6 90	7 32	7 68	7 40	7 40	7 32	7 32	
	b. 5 33	5 12	5 52	5 86	6 14	5 92	5 92	5 86	5 86	
Rž	h. 5 88	6 20	6 60	6 10	5 70	6 50	5 80	6 12	6 12	
	b. 4 70	4 96	5 28	4 88	4 56	5 20	4 64	4 90	4 90	
Ječmen	h. 4 88	5 10	5 20	5 36	4 88	5 —	5 40	4 82	4 82	
	b. 3 90	4 8	4 16	4 29	3 90	4 —	4 32	3 86	3 86	
Ajda	h. 5 68	—	5 60	6 10	—	—	5 20	5 38	5 38	
	b. 4 54	—	4 48	4 88	—	—	4 16	4 30	4 30	
Oves	h. 3 22	3 20	1 90	1 80	3 4	3 —	3 60	3 —	3 —	
	b. 2 58	2 56	1 52	1 44	2 43	2 40	2 88	2 40	2 40	
Proso	h. —	—	6 50	—	—	—	—	—	—	
	b. —	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pšeno	h. 9 40	—	10 20	9 76	—	—	—	9 82	9 82	
	b. 7 52	—	8 16	7 81	—	—	—	7 86	7 86	
Turšica	h. 5 70	6 80	6 —	6 10	—	5 30	5 80	5 88	5 88	
	b. 4 56	5 44	4 80	4 88	—	4 24	4 64	4 70	4 70	

Našemu kmetu je obupati. Če bo žito tako tako po ceni, kako bo zmogel velika plačila, ki se mu nakladajo?

Mesovje in zabela se plača v Celovecu: goveje meso 60 kr., telečje 64—70 kr., svinjsko 64 kr. kozliček 60 kr., koštrun 42 kr. kilo; maslo 1 gld., puter 1 gld., špeh frišen 76 kr., prekajen 84 kr., mast 80 kr. kilo. — Slama je po 1 gld. 50 kr., seno po 1 gld. 00 kr. sto kil.

* Odslej bomo tržne cene posnemali po časniku „Landbote“. Zgornja številka kaže ceno za hektoliter, spodnja pa za biren.

V tretjič pridejo na dražbo:

- 13. okt. Posestvo Karoline Kočnikove, cenjeno 5176 gl., pri okr. sodnji v Pfliberku.
- 18. okt. Pridnikova bajta v Št. Štefanu, cenjena 464 gl., prostovoljna dražba pri okr. sodn. v Doberli vesi.
- 23. okt. Posestvo V. Olazka, cenjeno 4824 gld., pri okr. sodn. v Starem Dvoru (Althofen).
- 28. okt. Lautererjeva gostilnica „Seerose“ v Šmartnu pri Celovecu, pri okr. sodn. v Celovecu.

Prošnja opravištva.

Gospodje, ki se preselijo, imajo navado, naznani samo novo, ne pa tudi staro bivališče. Nam to prizadeva mnogo truda, ker je treba pregledati nad 2500 imen, da se pravo najde in pri stari pošti zbríše. Prosimo tedaj, naj se nam pri preselitvah naznani tudi prejšnja poštna postaja.